

KJAK

Jákup av Skarði

Skúlin skal verða verandi hjá MMR – sjálvsagt!

Í hesum tíðum hevði tað verið burturvið, at latið kommununum einar 3-400 milliónir til at byggja sær síni egnu smáu ‘mentamálaráð’. Jákup av Skarði, nevndarlimur Føroya Lærarafelags, skrivar

Tibetur bórust tíðindi, at mentamálaráðharrin var púra greiður, tó at kommunusamskipanin ikki var samd. Fólaskúlaøkið skal verða hjá MMR!

Fyri mær er tað sjálvsagt, at Mentamálaráðið varðar av lærarunum og setir út í kortið leiðreglur fyri allar næmingar og lærarar í fólaskúlanum.

Í hesum tíðum, við sparringum og rationaliseringum, hevði tað verið burturvið, at latið kommununum einar 3-400 milliónir til at byggja sær síni egnu smáu ‘mentamálaráð’, heldur enn at nýtt einar 10-15 milliónir at styrkja og menna bæði MMR og NÁM!

Er tað so, at løgtingið í dag ætlar at lata nakrar milliónir afturat til skúla-verkið? Lat okkum so taka væl móti hesum peningi, og lat Mentamálaráðið nýta milliónirnar at tryggja okkum, at sterku og framfýsnu starvsfólkini halda á og framhaldandi hjúkla um framtíðar Føroyar – heldur enn at kommunurnar fáa nøkur oyru til eyka umsiting.

Lærarar og leiðslur hava framman fyri sær tungar lønarsamráðingar, ið, í ávísan mun, fara at byggja á úrslitið, ið donsku starvsfelagarnir fáa burturúr.

Sjálvsagt byggir lønarsamráðingin á ynski um lønarhækking. Haraftur-at kann hugsast, at leiðslurnar bera fram ítøkiliga fráboðan, at nú skal munurin merkjast á skiparum og manning.

Tað kann væl vera, at høvuðsstaðarøkið hevur sínar møguleikar at tryggja næmingum góða skúlagongd, men í hesum føri er neyðugt at hugsa um allar Føroyar. Tað er alneyðugt at stuðla undir, at næmingurin í fólaskúlanum – eisini uttan fyri

høvuðsstaðarøkið - hevur møguleikar at menna seg.

Fyri hvørt kommunuval kann umboðanin broytast, og tá er alneyðugt, at skúlin í kommununi kennir seg tryggan, at bý- og bygdarráð hugsa um bæði klædning og innihald í skúlanum.

Eg eri samdur við Heðin Mortensen, at tvíbýti ofta er tungt og tvørligt. Eg skilji eisini ynski borgarstjórans at fevna um skúlan. Tórs-havnar kommuna kann spenna seg út at bjóða fram skúlatilboð, ið bjóða øllum føroyskum næmingum at flyta til Havnar.

Men eg eri púra samdur við mentamálaráðharran, at júst skúlaøkið er ikki eitt tú leggur út til kommunurnar. Í hvussu er ikki soleiðis sum kommunurnar eru skipaðar nú. Fyri mær er rættasta loysnin, at kommunurnar samstarva so mikið, at lærarar og leiðslur altíð eru undir einum hatti.

Mentamálaráðið er júst umskipað, at skúlaleiðslurnar venda sær til triggjar ymiskar deildir, í mun til skipanina við einari fólka-skúladeild. Fólaskúladeildin hevði allar næmingar, allar lærarar og allar leiðslur í einum greiðum samstarvi, ið nú bráðliga er býtt sundur í triggjar deildir.

Vónandi verður tað so, at MMR sendir út greiðar fráboðanir um, hvussu skúlaøkið best nýtir nýggju skipanina, og vónandi verður tað eisini so, at landsins myndugleikar stuðla undir at raðfesta MMR og seta fleiri starvsfólk at tryggja okkum mennandi fólka-skúla.

Ynski mítt er, at Føroya Lærarafelag verður semjussøkjandi og samstarvandi at tryggja øllum, ið varða av næmingum og foreldrum, góðar og mennandi skúladagar.

Hans Pauli Strøm
fyrrv. Landsstýrismaður í heilsumálum

Margháttlig raðfesting hjá Fólkaheilsuráðnum

Ein undarlig støða:

1) Forkvinnan í Diabetesfelagnum greiðir frá sínum ótta fyri øktu útbreiðsluni av diabetes-2 í Føroyum. Hetta ger hon í heilari opnu í Sosialinum undir yvirskriftini: “6000 føroyingar hava ein sníkjandi drepara”. Hon hevur eisini sera kritiskar viðmerkingar til politisku niðurlagingina av viðgerðartilboðunum til diabetessjúklingar. Hon visir eisini á neyðug átøk. M.a. er hon við eini heilari síðu aftrat í sama blað, undir yvirskriftini: “Sunnur matur skal vera biligari enn ósunnur matur”

2) Í sama blað er ein heil síða frá Fólkaheilsuráðnum undir yvirskriftini: “Deiligt at vera føroyingur”, har eitt fólk frá hesum heilsupolitiska ráðnum eisini fortelur, at tey í Fólkaheilsuráðnum hava gjørt eina Facebook-síðu, har tey vilja hava okkum øll inn at fortelja, hvussu ræðuliga gott tað er at liva í Føroyum. Týðningin av hesum boðskapi hevur fólkið hjá Fólkaheilsuráðnum útbreitt seg um í øllum miðlum nú í meir enn tvær samfullar vikur.

Fólkaheilsuráðið er sett við lóg at virka fyri betri fólka-

heilsu í Føroyum, og at berjast ímóti teim sonevndu fólkasjúkunum, ið skaða okkara heilsu og dagligu tilveru. Ein av størstu fólkasjúkunum er júst diabetes-2, so sum forkvinnan í Diabetesfelagnum serstakliga væl greiðir frá.

Men Fólkaheilsuráðið setir heilt aðra dagsskrá og ruddar allar yvirskriftit, við at seta fólk í starv at útvega og upphveja gallupkanningar við boðskapinum um, hvussu ræðuliga deiligt alt er í Føroyum.

Eg undrist stórliga yvir hesa margháttligu raðfestingina hjá Fólkaheilsuráðnum. Haldi at Fólkaheilsuráðið eigur at lata

reklamudeildirnar á Løgmansskrivstovuni og Ferðaráðnum yvirtaka hetta merkiliga eydnukanningarvirksemið – og aftur konsentrera seg um tær kjarnuuppgávur, sum ráðið – við sera avmarkaðum ressursum – er sett til at røkja.

Fólkaheilsuráðið varð skipað í mínari tíð sum landsstýrismaður og fekk til uppgávu at virka fyri at seta ta nýggju Fólkaheilsuætlanina fyri Føroyar í verk. Eg frøddist yvir samstarvið við Fólkaheilsuráðið tá. Og vóni, at tit finna aftur á leiðina.

Helgi Abarhamson
løgtingsmaður

Eiga at bróta almennu monopolini

Spurningurin um at privatisera almennar tænastr er aftur kyknaður, nú landsstýrið hevur lagt uppskot til figgjarkarmar fyri løgtingið. Í uppskotinum mælir landsstýrið nevniliga til at gera privatiseringar.

Nakrar royndir hava verið gjørdar, bæði í Føroyum og í okkara grannalondum, at privatisera almennar tænastr. Misjavnt er, hvussu hetta hevur eydnast, og ofta hevur tað verið soleiðis, at vinstrivongurin hevur víst á dømi, har privatiseringin hevur gingið illa, meðan høgri vongurin hevur víst á dømi, har tað hevur gingið væl. Veruleikin er, at tað eru dømi um bæði væleydnaðar og miseydnaðar privatiseringar.

Privatiseringin má hava eitt endamál
Endamálið við eini privatisering er í fyrstu at lúga at

bróta tað almenna monopol. Harvið fáa vit kapping, og tað er til fyrimuns fyri brúkaran. Og júst tí gevur tað onga meining at privatisera, um einasta broytingin er, at tað almenna monopol verður gjørt til eitt privat monopol. Um úrslitið ikki verður kapping, so kunnu vit akkurát tað sama lata monopol vera alment.

Tað er eisini sera umráðandi, at privatiseringin verður soleiðis lögð til rættis, at krøv verða sett til dygd og tænastr, og at ikki alt verður ein spurningur um prís.

Kappingin gagnar brúkaranum

Tað er eingin ivi um, at kappingin gagnar brúkaranum, og tí eiga vit at privatisera, har tað er møguligt, men tað skal gerast við skili.

Tað eru ikki allar almennar tænastr, sum hóska seg at verða privatiseraðar. Við tí

sera avmarkaða fólkatálinum, sum vit hava í Føroyum, er ikki pláss fyri kapping á øllum økjum, tí tað eru nakrar almennar tænastr, sum vit ikki fáa havt fleiri av. Men har tað kann gerast við fyrimuni, eiga vit at privatisera, soleiðis at kappingin kann skapa eina betri tænastr og helst eisini lægri prísir.

Almenna bilparkin er eitt dømi

Eitt øki sum eg ofta hugsi um, sum er væl egnað at privatisera, er almenna bilparkin. Almennu Føroyar eiga sera nógvar bilar. Lat okkum siga, at hvør bilur kostar einar 200.000 krónur at keypa, og hann kostar eisini nógv í rakstri. Samtíðis standa taksabilar ymsastaðni í landinum í longum røðum og bíða eftir kundum. Sjálvandi hevði borið til at gjørt góðar avtalur við privatar bilstøðir

um at tikið sær av almenna flutninginum fyri ein nógv lægri kostnað. - Bilarnir standa kortini og bíða eftir at sleppa at koyra onkran túr.

Sjálvandi ber ikki til at avskaffað alla ta almennu bilparkina, men eg ivist ikki í, at tað hevði borið til at lækka talið av almennum bilum munandi. Tað almenna hevði spart og bilførararnir høvdu sloppið at koyrt, heldur enn at bíða.

Eisini á øðrum økjum høvdu vit kunna vunnið nógv við at privatisera. Í summum førum ber bert til at privatisera partar av tænastruni, men lat okkum so gera tað.

Uppskotið um at privatisera ávísar almennar tænastr skal í hvussu so er fáa mín fulla stuðul – sjálvandi treytað av, at tað verður gjørt við skili. Málið eigur at vera at skifta monopolini út við fría kapping.